

a fehér, barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

beköszönő

- *Mire figyelsz?*

rendünk múltjából

- *Újjászülető magyar pálos kódex*
- *A Boldog Özséb Program újabb hírei*

pálos lelkiség

- *Imre János Csanád pálos szerzetes (1932–2022)*
- *Botfai József Levente atya gyétmántmises*
- *Férfifeladat: végezzük el a feladatunk!*

pálosokról, pálosoktól

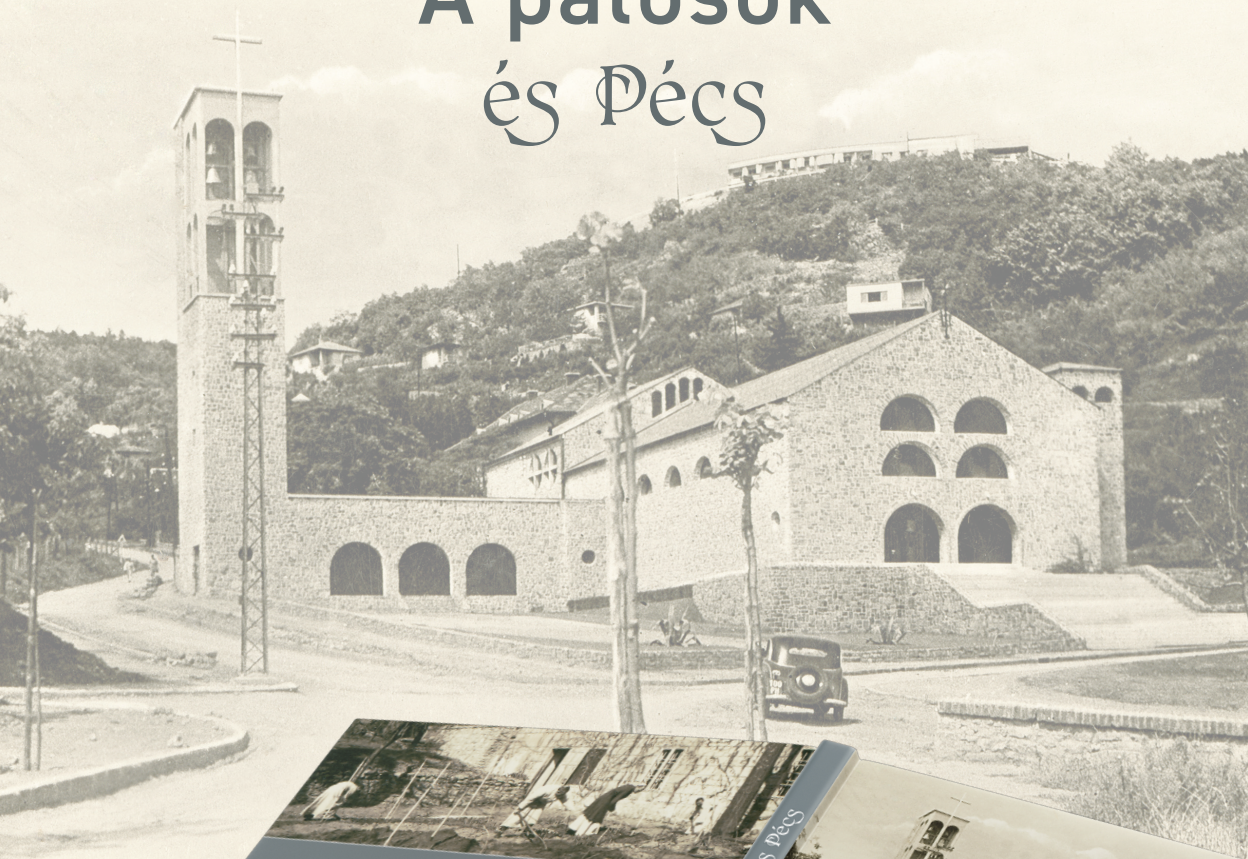
- *Együttműködési megállapodás a Magyar Pálos Rend és a lakitelki Népfőiskola Alapítvány között*

rendi krónika

pálos programok

Bánkuti Gábor

A pálosok és Pécs

A pálosok történetében Pécs különleges jelentőségű hely: a város történelmi központjában is Pécs az elsőként számon tartott pálos kolostorán a pálosoknak többször is el kellett hagyniuk központját. Történetük mélyi folytonosság hiánya – az ide költözött emlékek határozottan meg a saját hagyományát és közösségét teremtő formái kötötték a rendet Pécshez a „hazatérés” motívumát az ősi és újabb megkapaszkodásig.

A kötet a szerzetesi közösség és a város kapcsolatának bemutatásával a Pálos Rend történetének sajátos metszetét adja, miközben a lokális fókusz olykor a történelmi múlt összefüggéseit is új megvilágításba helyezi.

7625 Pécs, Művelődési u. 73.

További információk:

palosrend.hu

9789632718165

Bánkuti Gábor · A pálosok és Pécs

Bánkuti Gábor
A pálosok
és Pécs
Magyar Pálos Rend

BEKÖSZÖNŐ

Mire figyelsz?

P. PUSKÁS ANTAL OSPPE

Nemrég a Garam partján ültem, csak úgy. Figyeltem – minden különösebb cél nélkül – a folyót, a rovarokat, a burjánzó zöldet, a nyárfák szálló pihéit. Mint már sokszor ilyen esetben, hirtelen felvillantotta jelenlétét az a csodálatos rend, amivel Isten megáldotta a teremtést. Minden a maga helyén, a maga idejében teszi csendben azt, amit tennie kell. Jó volt elidőzni itt, ahol az egyik teremtmény nem sűrgeti a másikat, hanem tökéletes összhangban, isteni időzítéssel megy minden előre a maga útján.

De tükrös is volt számomra mindez. Úgy éreztem magam ott, mint egy általános iskolás az egyetem folyosóján. Mintha én mint ember, aki a szabadság ajándékával rendelkezem, nem illenék ide. Mintha híjjával lennék a bölcsességnek, amely egyébként az enyém lehetne. Mély vágy fogott el, hogy bárcsak ráhangolódhatnék Isten csendes, mégis erőteljes hangjára, amely az egész kozmoszt – a kövektől az emberi közösségig –, mindent a növekedés és a kibontakozás útján terel.

Sok hátránnyal és fölösleges szenvedéssel jár, ha csak a fejünkben éljük az életünket, vagyis, ha nem tudunk elszakadni saját gondolatainktól és terveinktől. Még az időérzékelésünk is megváltozik: olyan, mintha az óra pörgése felgyorsulna, és úgy telik el a nap, hogy csodálkozunk, milyen gyorsan itt az este, és nekünk még ezer dolgunk lenne. Valójában az történik, hogy nem az Isten idejére vagyunk ráhangolódva, hanem egy magunk alkotta belső órára, amely teljesítmény-, siker-, kontroll- és hatalomtapasz-

talatokban méri az időt. Mivel néhányunk (sokunk) számára ezekből sosem elég, az az érzetünk támad, hogy túl rövid a nap, amelyet Isten 24 órában határozott meg. A saját óránkhöz szeretnénk igazítani Isten óráját. Mi más ez, mint az eredeti bűn egyik modern változata?

Épp fordítva kellene lennie. Ha nem Isten idejéhez igazodunk, elmegy mellettünk az élet. Nem élünk igazán, ha nem valódi kapcsolódásban élünk saját szívünkkel, a körülöttünk lévő emberekkel, Istennel és a teremtett környezetünkkel.

A szent rendnek kell meghatározni, hogyan alakítjuk világi teendőinket. Ismerkedjünk meg ennek érdekében egy szerzetesi regulával! Mert ezek tükrözik a szent rendet. Ilyen például Szent Ágoston, Szent Benedek vagy Nagy Szent Vazul regulája. Olvassunk a sorok között és keressük meg, hogyan tudnánk az általuk felismert szent rendet alkalmazni a saját életünkre. Ezek az egyházatyák elsősorban nem azért voltak fontosak a később szerzetesi (de nem csak szerzetesi) nemzedékek számára, mert gyakorlati érzékük volt, vagy jól ismerték a Szentírást, hanem mert nagyszerűen ráhangolódtak az Isten alkotta szent rendre, amely áthatja a kozmoszt, a látható és láthatatlan valóságot.

Miért tűnhet mégis úgy, hogy a teendők, az elvárások, félelmeink sokkal valóságosabbnak és hangosabbnak tűnnek, mint az Isten mindenütt jelenlévő igéjének, a Logosznak hangja?

Egy történettel szeretnék erre válaszolni. Történt egyszer, hogy egy indián egy nagy amerikai városban sétált amerikai barátjával. A New York-i Times Square környékén jártak. Éppen csúcsidő volt, tehát sokan nyüzsögtek az utcákon. Az autósok nyomták a dudákat, a taxisok csikorogva fordultak be az utcasarkokon, a város zaja szinte süketítő volt. Egyszer csak megszólt az indián:

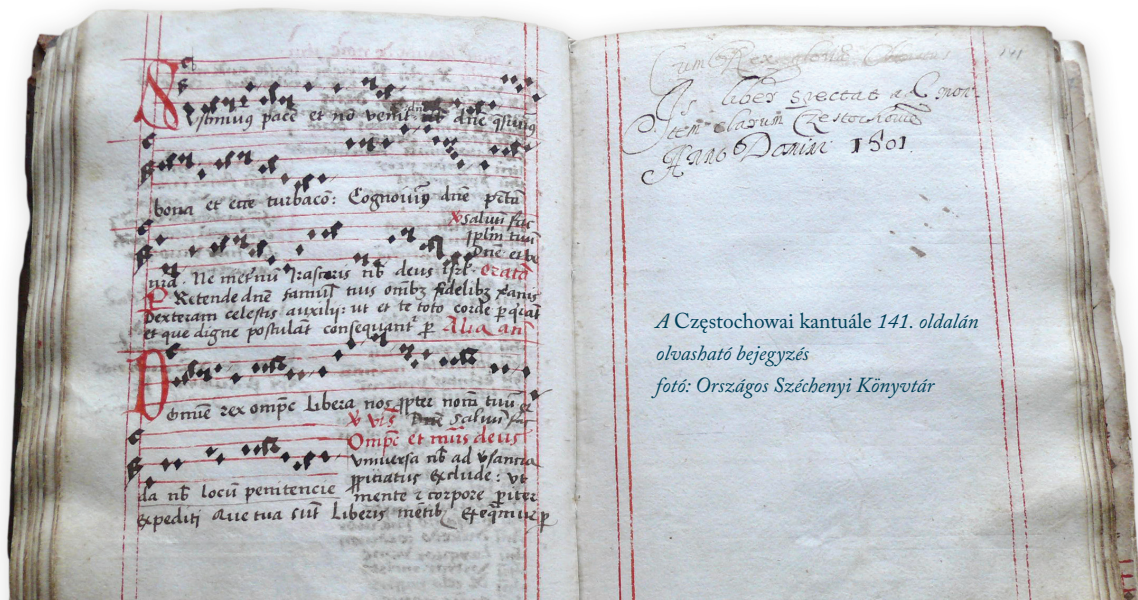
– Hallok egy tücsköt!
 – Az nem lehet – mondta a barátja. – Ekora zajban hogy lehetne meghallani egy tücsköt?
 – Biztos vagyok benne. Hallottam egy tücsköt.
 – Ez örütség! – mondta újra a barátja.
 Az indián viszont egy kis ideig türelmesen figyelt, majd elindult az utca másik oldalára, ahol néhány bokor nőtt. Az ágak között tényleg megtalálta a tücsköt. A barátjának leesett az álla.
 – Ez lehetetlen. Neked természetfölötti hallásod van.
 – Nem – válaszolt a bennszülött. – Az én fülem semmiben sem különbözik a tiedtől. A dolog csak azon múlik, hogy mire figyelsz jobban.
 – Ez lehetetlen, én sose hallanék meg egy tücsköt ilyen zajban.
 – Nem, nem lehetetlen. Az egész csak azon múlik, hogy mi a legfontosabb neked. Figyelj! Bemutatom.
 Az indián kivett a zsebéből néhány érmét, majd a földre ejtette azokat. 30 méteres körzetben minden fej megfordult, hogy vajon az érme, ami csörrent, nem az övék-e.
 – Látod már, hogy mire gondoltam?
 Az egész azon múlik, hogy mi az, ami fontos számodra...

RENDÜNK MÚLTJÁBÓL

Újjászülető magyar pálos kódex

SARBAK GÁBOR
PÁLOS KONFRÁTER

2021-es első számunkban Egy lengyelországi pálos kódex Magyarországon című írásunkban hírt adtunk arról, hogy hazánkba érkezett egy Lengyelországban őrzött kódex. Most – több mint egyéves munka eredményeként – nemsokára elkészül a Magyar Pálos Rend megbízásából a kéziratos Czesztochowai kantuále restaurálása az Országos Széchényi Könyvtárban. A restaurálási folyamat részeként a lapjaira szedett kódexet bizonyos állományvédelmi munkák elvégzése után digitalizálták a nemzeti könyvtár Digitalizáló Osztályán. A megújított kódex Benke Éva restaurátor keze munkáját dicséri, Tóth Zsuzsanna főrestaurátor pedig a kódexben lévő vízjeleket vizsgálta meg.

A Czesztochowai kantuále 141. oldalán olvasható bejegyzés
 fotó: Országos Széchényi Könyvtár

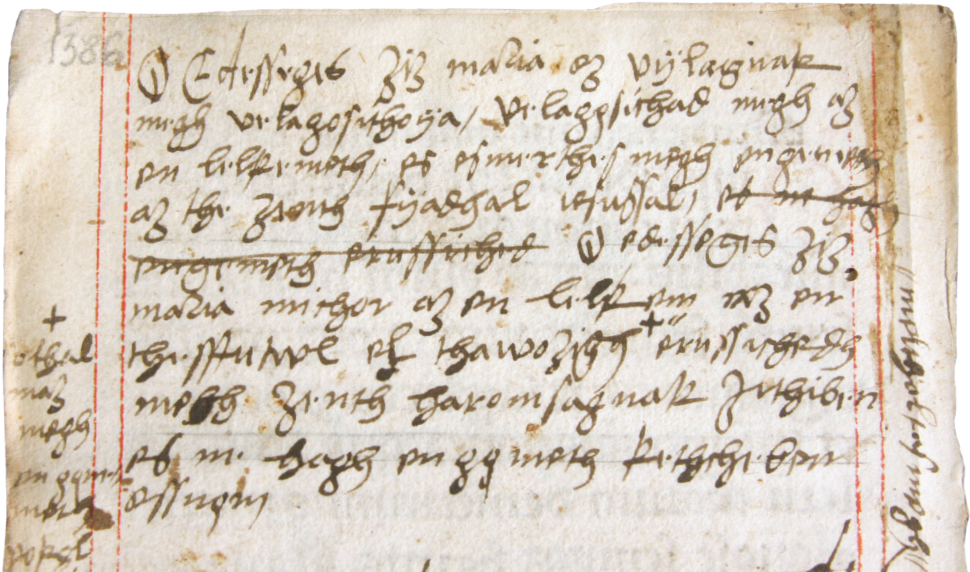
Mitől lesz egy kódex pálos kódex? Elsőként a tartalmát kell szemügyre vennünk: a legegyszerűbb esetben pálos szerző írt vagy másolt le egy (vagy több) művet nyilván a rendtársak számára. A lemásolt kódexet eredetileg egy pálos kolostor könyvtárában őrizték. Ezek közé kell sorolnunk a pálosok saját használatra összeállított liturgikus könyveit is, amelyekben, ha éneklésre került sor, akkor a középkorban a mással össze nem keverhető kottairásukat alkalmazták. A rendet II. József rendelete nyomán feloszlatták, és ekkor kerültek kódexeik, értékes nyomtatott könyvek nagy valószínűséggel valamelyik nagy könyvtár kéziratárába, és lettek féltve őrzött kincsek. Sok esetben a könyvekbe bejegyezték, hogy melyik kolostor könyvtárába tartozik, ám ha egy pálos szerzetes nevével találkozunk egy kódexben, akkor csak arra szabad gondolnunk, hogy ő a rend tulajdonát csak időlegesen tarthatta cellájában a saját használatára.

A kéziratos *Czestochowai kantuále* 141. oldalán olvasható bejegyzés szerint 1601-ben a Jasna Góra-i kolostorban, a czestochowai Fényes hegyen, *in claro monte Czestochowiensi* volt; hogy mióta, nem tudjuk. Ha meggondoljuk, hogy a kódex a 16. század első felében, a húszas-harmincas években az akkori Magyar Királyság

északi, északkeleti részein lévő valamelyik pálos kolostorban keletkezhetett, akkor feltételezhető, hogy a kéziratot egy magyar pálos vitte (menekítette?) magával lengyel földre a század második felében. Tehát annak ellenére nevezhetjük e kódexet magyarnak, hogy kifejezetten csak a lengyel kolostorra történik benne utalás. Ami a borítóját illeti: sérült, fatáblás, vaknyomásos bőrkötése magyar reneszánsz munka a 16. század első két évtizedéből. Értékét emeli, hogy kódex a rend és a Magyar Királyság története egy különlegesen nehéz időszakának a tanúja, és csak örülhetünk annak, hogy a czestochowai kolostorban (amelyre később nehéz idők jártak) ép állapotban megőrződött.

Tartalmilag egy mindennapos használatra és tanulásra szánt 394 oldalas, latin nyelvű énekeskönyv. Nagy, tartalmi egységei: (1) processionale, azaz körmeneti énekeket tartalmazó, kottás rész, (2) halotti zsoltosma és (3) himnuszok gyűjteménye. Emellett még sok, kisebb terjedelmű szövegegység található benne. A kódex sok kézben megfordult: erre a bejegyzések eltérő írásképe alapján következtetünk. Pálos emlék mivoltán túlmenően különösen

*A 386. oldalra beírt magyar nyelvű vendégszöveg
fotó: Országos Széchényi Könyvtár*

értékké teszi a kéziratot a 386. oldal egy szabad helyére beírt magyar nyelvű vendégszöveg, a *czestochowai emlék*, ami a magyar eredet mellett a magyar használatát bizonyítja. Eredete nagy valószínűséggel egy óraskönyvben keresendő. Az imádságot Haader Lea mai, kiejtésű átírásában közöljük:

Ó, édeséges Szűz Mária, e világnak megvilágosítója!

*Világosítsd meg az én lelkemet,
és ismertess meg engemet a te szent fiaddal, Jézussal!*

Ó, édeséges Szűz Mária!

*Mikor az én lelkem az én testemtől eltávozik, oltalmazz meg engemet pokolbeli ellenségtől,
méltóltass meg erősítsd meg Szentháromságnak hitében,
és ne hagyj engemet kétségben esnem!*

A *Czestochowai emlék* legszorosabb szövegpárhuzama a Peer-kódexben olvasható, de több magyar kódexben is fellelhetők a változatai; összefüggés állapítható még a Thewrewk-kódexszel, a Gyöngyösi kódexszel és a Tihanyi kódexszel is.

A Boldog Özséb Program újabb hírei

DR. SZENTIRMAY
TAMÁS

A Boldog Özséb Programhoz nyújtott állami támogatásból 2022. év első felében folytatódott a pécsi Lyceum templom felújítása, melynek részeként a templom nyugati oldali homlokzata újult meg, a lábazat és a párkányzat felújításával, a va-

kolat részbeni cseréjével, négy homlokzati nagy ablak újracserélésével és a teljes homlokzat lefestésével. A petőfiszállás-páloszszentkúti kegyhely új étkezőasztalokat és székeket kapott a támogatás segítségével, és a biztonságot szolgáló egy kamerarendszert is telepítettek. A kegyhely melletti ásványvízpalackozó-üzemhez a terület rendben tartását, öntözését szolgáló öntözőkút is elkészült.

A budapesti Sziklatemplomban a belső templomi világításkorszerűsítése történt meg. Az erdélyi Hargitafürdőn halad előre az új kolostor építése, és a nyár folyamán befejeződik a Szent István Ház felújítása. Az épület a zarándokokat, a híveket és a közösségeket megfelelő módon fogja kiszolgálni. Az ugyancsak Erdélyben található Szelterszfürdőn is jó ütemben folyik a Boldog Özséb Ifjúsági Tábor vendégházának az építése a székelyudvarhelyi Kis Szent Teréz Római Katolikus Plébániával együttműködésben.

A Boldog Özséb Program kulturális projektelemei között elkészült „A pálosok és Pécs” című kötet, és hamarosan megjelenik a Magyar Nemzeti Múzeumban 2021-ben megrendezett „Pálosok” című kiállítás katalógusa is. Maga a kiállítás pedig vándorkiállítás formájában várhatóan 2022 nyár végétől az erdélyi Marosvásárhelyen, majd a tervek szerint 2023 év elejétől pedig Székelyudvarhelyen lesz megtekinthető.

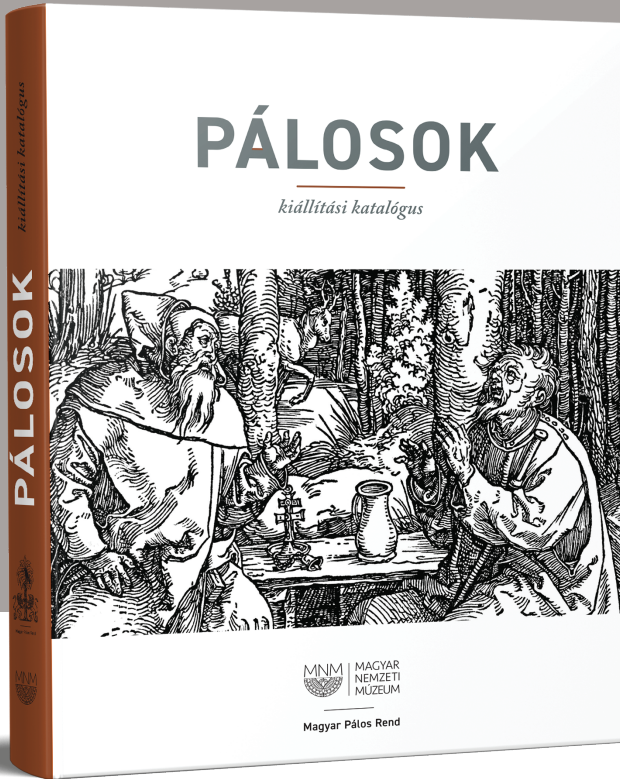
Ugyancsak a közeljövőben elkészül a lengyelországi Czestochowa Jasna Góra Kolostora könyvtárában őrzött *Cantionale ecclesiasticum (hymnarium, tonarium, processionale, exsequiae)* című, magyar nyelvemléket is tartalmazó, a XV. és XVI. század fordulójának időszakából származó kódex restaurálása is az Országos Széchényi Könyvtárban. Hosszú elő-

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

készítő munka után elkészült az új pálos honlap is, mely teljesen megújult formában várja az érdeklődő látogatókat. (A januári pécsi átadóünnepségről a Rendi krónikában olvashatnak.)

A fentiekben felsorolt projektelemek Magyarország Kormányának a segítségével a Boldog Özséb Programhoz (EGYH-KCP-18-P-0183) nyújtott állami támogatás keretében valósultak meg.

PÁLOSOK,
*a Magyar Nemzeti Múzeum
kiállításának katalógusa*

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2022.

P. Imre János Csanád, Pécs (2019) • fotó: Török Máté

PÁLOS LELKISÉG

P. IMRE JÁNOS
CSANÁD
pálos szerzetes
(1932–2022)

2022. április 6-án töltötte be életének 90. esztendejét, s 2022. május 26-án tért meg Teremtőjéhez Csanád atya. Rá emlékezve közöljük a Magyar Kurírban 2016-ban megjelent interjú átdolgozott változatát – ezzel is hálát adva Istennek Csanád atyáért, hálát adva áldott pápi és szerzetesi hivatásáért.

„Én örömet hozok áldozatot, sőt magamat is teljesen feláldozom lelketekért” (2Kor 12,15). 1961. június 18-án Szent Pál hitvallása jegyében kezdték pápi hivatásukat rendtársával, Borsos János Józseffel. Egymástól teljesen függetlenül ugyanazt az idézetet választották hivatásuk jelmondataként. Mikor döntötte el, hogy pap lesz?

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

Imre János Csanád: József atyával együtt szenteltek Egerben. Amikor már plébánosok voltunk, ő Újszentmargitán szolgált, én Törökszentmiklóson. Nyáron az ő Trabantjával utaztunk el egy hétre, hogy meglátogassuk kurzustársainkat, rendtársainkat. Amikor útszéli kereszt mellett mentünk el, mindig az jutott eszembe,

hogy *cirokkereszt*, de nem tudtam miért. Aztán később, legidősebb nővérem egyszer meglátogatott, megkérdezte tőlem, emlékszem-e arra, amikor gyerekkoromban paposat játszottam. Nem emlékeztem. Nővérem pedig elmesélte, hogy négyévesen cirokszállból keresztet készítettem. Én voltam a pap, a gyerekek pedig jöttek utánam. Körmenetet játszottunk, és én megáldottam őket a cirokkeresztel. Most már tudom, hogy itt kezdődött az én papi hivatásom.

Középiskolás koromban még hivatalosan tanultunk hittant, és épp a szerzetesrendekről és rendalapítókról volt szó: Szent Benedek, Szent Bernát, Szent Ferenc, Szent Domonkos. Ekkor elhatároztam, hogy szerzetalapító leszek. Aztán 18 évesen úgy gondoltam, hogy minden rendet megalapítottak már, de a szerzetesi életforma iránti vágy továbbra is hajtott. 1950-ben Zircre jelentkeztem a ciszter rendbe. Fel is vettek, de épp megkezdtük a noviciátust, amikor megvonták a szerzetesrendektől a működést. Az akkori előjárók úgy döntöttek, hogy a Zirc körüli plébániákon fejezzük be a noviciátust. Porvára kerültem, két társammal együtt. Én voltam a kántor, egyikőjük a harangozó, a harmadik társunk pedig a sekrestyés. Aztán bennünket, fiatalokat Egerbe küldtek, hogy titokban tanuljunk. Két év után behívtak katonának, majd újabb két év múlva szereltem le. Mindez novemberben történt, amikor a Fehérvári úti Kismotor- és Gépgyárban helyezkedtem el. Ott egy évet töltöttem, majd jelentkeztem Egerbe, a főiskolára. Elbúcsúztam a ciszterektől, és úgy döntöttem, hogy egyházmegyes pap leszek. A szemináriumban ismerkedtem meg Arató Lászlóval, Botond testvérrel, aki negyedéves koromban meghívott a pálos rendbe. Év végén lehetőségem volt arra, hogy Mócsi Imre jezsuita atyánál titokban elvégezhessenek egy harmincnapos lelkigya-

korlatot. Azért mentem el, hogy dönthessek: egyházmegyes pap leszek vagy szerzetes. A lelkigyakorlat végén úgy döntöttem, belépek a pálos rendbe. Kaptam pálos irodalmat, és minden hónapban be kellett számolnom a lelki fejlődésemről.

29 évesen, 1961. június 18-án szenteltek pappá, de akkorra Botond atyát és az akkori tartományfőnököt börtönbe zárták. Árva Vince volt abban az időben a megbízott tartományfőnök. Ugyanabban az évben, július 1-jén lettem az első fogadalmat. Így nemcsak 55 éves pap, hanem 55 éves szerzetes is vagyok.

Hogyan emlékszik a papszentelésre?

I. J. Cs.: Összesen tizennégyen voltunk szentelendők Egerben. Nagy lelki élmény volt. Amikor leborultunk az oltár előtt, és amikor a püspök és a paptestvérek fejünkre tették a kezünket, az ujjongó örömmel töltött el. Nem emlékszem a részletekre, csak egy paptestvérem elmeséléséből, aki ezt mondta nekem egyszer: „a papszenteléskor ugráltál örömdobban.”

Mennyiben más most, 2016-ban papnak vagy szerzetesnek lenni, mint 1961-ben volt?

I. J. Cs.: Az elköteleződés, Krisztus szeretete volt a fontos akkor is, és ez a fontos most is. Véleményem szerint a szerzetesrendeknél is vissza kellene térni az eredeti szellemiséghez. Én nem tudok internetezni, 26 éve nem nézek tévét, de nem maradtam le a világról. Rádiót hallgatok, újságot olvasok. Nem idegeskedem. Jobban oda kellene figyelniünk egymásra és magunkra.

Mit adna útravalóul azoknak a fiataloknak, akiket most szentelnek pappá vagy diakónussá?

I. J. Cs.: Köszönjék meg a papi hivatást! Ez a legnagyobb kegyelem, amit Istentől

P. Imre János Csanád, Pécs • fotó: Varga László

kaphatunk. Szent II. János Pál pápa nagyon nagy titoknak és nagyon nagy ajándéknak nevezte a papi hivatást.

És hogy mi a legszebb? Szentmisét bemutatni. Ez életem értelme.

• • •

Hogyan telnek most a napjai a pécsi pálos kolostorban?

I. J. Cs.: 85 éves vagyok, két szívinfarktuson és egy bypass-műtéten vagyok túl, de annak örülök, hogy mindennap tudok gyóntatni és szentmisét mondani. Ezzel segítem az itteni közösséget.

Mi a legnehezebb és mi a legszebb a szerzetesi életben?

I. J. Cs.: Számomra a szerzetesi életben a közösség elviselése a legnehezebb. De persze engem is el kell viselni. Az is nehéz lehet. Nekem az engedelmisség nem jelentett soha problémát, talán azért sem, mert a szüleim engedelmisségre neveltek.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

Csanád atya 1932. április 6-án született Magyarbányhegyesen. Gyermekkorától érlelődött benne a papi és szerzetesi hivatás. Először 1950-ben Zircre jelentkezett, ahol fölvetették a ciszterci szerzetesrendbe. Megkezdte a szerzetesi életet, de még ab-

ban az évben feloszlatták a szerzetesrendeket. Egy ideig kántorként szolgált, majd a kötelező sorkatonai szolgálat után közel egy évig betanított esztergályosként dolgozott. 1955-ben kezdte meg a tanulmányait az egri teológián. Itt ismerkedett meg az akkor titokban működő pálos renddel, melynek lelkesége annyira megérintette, hogy jelentke-

zett a rendbe, és 1960-ban elkezdte a titkos noviciátust. 1961-ben tette le az első fogadalmát, majd 1967-ben az örökfogadalmát. Egerben szentelték pappá 1961-ben. Ezután előbb egy évig Erdőtelken, majd három évig a szomszédos Kálban, végül négy évig a törökszentmiklósi főplébánián volt káplán. A kápláni éveket követően a törökszentmiklósi 2-es számú plébánián, a szervita Fájdalmas Szűzanya templomban volt plébános húsz éven keresztül. A rendszerváltás időszakában, a Magyar Pálos Rend újraindulásakor, 1989-től előbb átmenetileg a gyöngyöspatai plébánián kezdhette meg hivatalosan a szerzetesi életét – az egyházmegye papi feladatok ellátása mellett –, 1990-től pedig a budapesti Sziklatemplomban szolgált házfőnökként, majd 1992-től templomigazgatóként is 2005-ig. Utána a pécsi, majd 2008-ban a márianosztrai kolostorba került, mindkét helyen nagy buzgalommal végezve a hívek lelkipásztori szolgálatát. Egészségi állapotára tekintettel 2012-től újra a pécsi kolostorban élt, ahol a kolostorhoz tartozó Pálos templomban szinte a haláláig szolgált. Derűs egyéniségével, bölcsességével, csendes, imádságos életével a pálos szerzetesi közösség meghatározó alakja volt.

Lelki üdvéért az engesztelő temetési szentmisét rendtársai és a paptestvérek közösen mutatják be 2022. június 8-án, szerdán, 13 órakor a pécsi Pálos templomban, majd a pécsi köztemető pálos kriptájában helyezik őt örök nyugalomba 15 órakor.

Botfai József Levente atya gyétmántmisés

P. BÁTOR BOTOND OSPPE

Soha nem felejttem el azt a pillanatot, amikor több mint harminc évvel ezelőtt a

pécsi rendházunkba érkezett Levente atya Csurgóról. A sok év tapasztalattal rendelkező plébános, 52 évesen úgy lépett be mosolygósan a rendházba, mintha a legfiatalabb újonc lenne. Annyi különbséggel, hogy nála már a tapasztalt lelkiélet szelíd alázatossága volt jelen és nem az ismeretlen előtt álló ifjúé.

Nagykanizsa-Palinban született 1938. február 28-án, első fogadalmát 1959-ben, örökfogadalmát 1962-ben tette le titokban. Pappá 1962. június 16-án szentelték. Pálos lelkületével, titkos szerzeteseként a Veszprémi Egyházmegye szolgálatában állt egyházmegyei papként. Először 1962 és 65 között Csurgón, 1965-től 67-ig Berzencén, 1967 és 71 között Csabrendeken volt káplán. Első plébánosi helye 1971 és 1974 között Zákányban volt, majd ezt követően, 1974-től visszakerült – immár plébánosként – első kápláni helyére, Csurgóra.

1989-ben a szerzetesrendek hivatalosan még nem indulhattak újra, de már a reményteli előjelek megmutatkoztak azaz is, hogy a pálos atyák elkezdhetnék a szerzetesi életet, ugyan még nem a régi kolostoraikban, hanem az egyházmegyékben. Így került Györkös Gyula atya Csurgóra és ettől kezdve ketten látták el a lelkipásztori szolgálatot, megkapva még Gyékényest is.

Azonban az események felgyorsultak, és lehetőség nyílt arra, hogy a pálosok visszatérjenek kolostoraikba. Így történt, hogy évtizedes plébánosi szolgálat után Levente atya 1990. augusztus 3-án bevonult a pécsi nevelőházba, és mint az újoncmester társa /socius/ segítette a rendi fiatalság nevelését, és egyben ellátta a kertvárosi plébánia két filiáját: Postavölgyet és Málomot. Egyben felkérték a helybeli kármelita nővérek és a ferences nővérek lelki vezetésére is. Szolgálatá, munkája mellett gyakorlatilag ebben az időszakban teljes

egészeben élte az újoncok életét, ami a napi imádság, munka, rekreáció, kirándulás stb. tevékenységet foglalta magába. A későbbiek folyamán Márianosztra és a Sziklatemplom hívei is megismerhették, majd ismét visszakerült Pécsre.

Elérkezett az a pillanat, amikor 60 éves papi szolgálatára emlékezünk. Szerénységében nem szeretne Levente atya külön ünnepet, hiszen egész életében tudta, hogy Isten dicsőségére végez minden feladatot. Erről tesz tanúságot most is, amikor idős kora ellenére, erejéhez mérten a legnagyobb odaadottsággal éli tovább állhatatos szerzetesi életét és végzi lelkipásztori munkáját.

Hálás vagyok a jó Istennek, hogy egy közösségbe tartozhatom Levente atyával, akit igazi testvérként ismerhettem meg. Humora, jókedve, mosolya kíséreljen még bennünket továbbra is, hogy személyen

Botfai József Levente atya (2022)

fotó: Varga László

keresztül Isten ragyogásával találkozhatunk a hétköznapi életben, Egyházunk szolgálatában és a szentség kiszolgáltatása közepette.

Befejezésül álljanak itt az aranyimás Levente atya gondolatai, amelyeket 2012-ben fogalmazott meg rendi értesítőnk beköszönőjében:

a fehér barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

„Melyek a keresztényi magatartásunk legfőbb tényei az Egyházzal szemben? A szeretet.

Táplálkozzék ez a szeretet elsősorban és lényegesen Jézus szeretetéből. Másodsorban az Egyház ismeretéből és értékeléséből. Ez a szeretet legyen – Jézus iránt való szeretetem után – szívemnek, lelkemnek legerősebb lángja. Legyen ez a szeretet gyakorlati és igazán tevékeny. Imádkozzam már most buzgón ezért a nagy értékű szeretetért.”

FÉRFIGELADAT: végezzük el a feladatunk!

BESZÉLGETÉS
CSONTA ISTVÁNNAL

BESZÉLGETŐTÁRS:
VERMES NIKOLETT

Családban, közösségben, háborúban – és így tovább – minden helyzetben más feladatok hárulnak a férfiakra, mint a nőkre. A férfitől és felelősség mellett feltűnik a nemek közötti egyenlőség és kölcsönös tisztelet is. Csontai Istvánt, a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola adjunktusát, az Egyháztörténelem Tanszék vezetőjét kérdeztük arról: hogyan lehet férfi a férfi?

Vermes Nikolett: *Férfit – erről az egyszerű, mégis árnyalt kifejezésről szeretnénk kérdezni. Mit jelent ma férfinak lenni, 2022 tavaszán, a Kárpát-medencében?*

Csontai István: Talán sose volt ennyire veszedelmes nemekről, nemekhez kötődő szerepekről beszélni. Ha közelebről nézzük a jelenünket, azt tapasztaljuk, hogy zavarkeltés folyik körülöttünk, mely sokakat valóban befolyásol. Férfinak lenni számomra annyit jelent, mint elvégezni a feladatom, amelyre Isten hívott.

V. N.: *Ha azt kérdezem, milyen fiúnak lenni, új perspektívát adok, vagy valójában a férfitől és fiútól között vajmi kevés a különbség?*

Cs. I.: Érzésem szerint van egy jelentésselbeli különbség is a fiú és a férfi között; az utóbbi egy érettebb állapotot jelent. A fiú megnevezést születésünk pillanatától az érett emberré válásig használjuk, hiszen a megszületett gyermekről, az izmosodó és mélyülő hangú tinédzserről, a sportcsapatról vagy a sportfelszerelésről is az mondjuk, hogy fiú, fiúcsapat, fiúturnacipő. Sok

évvél ezelőtt én nagyon védett közegben nőttem fel és tapasztalhattam meg, mit jelent fiúnak lenni. Egyértelmű szerepek hárultak ránk: tudtuk, mikor és kinek kell virágot vinni, segíteni cipekedni, mikor kell lányokat lenyűgözni. A szerepek természetes tisztasága olyan kapaszkodót és felhajtóerőt jelentett, amit csak ma érzékelek és értékelek igazán, amikor pontosan ezeket a fogódzókat látjuk inogni; s mondjuk ki: egyesek szándékosan ingatják ezeket, mert valamilyen okból jobbnak látnák, ha ezek a fogódzók eltűnnének. Azt gondolom, ezekből az egyértelmű fiús szerepekből és tapasztalatokból állunk össze férfivá, érett emberré, ahol a felelősségek is exponenciálisan növekednek életünkben.

V. N.: *Ezzel párhuzamosan a nők általánoságban kevesebb fizetést, megbecsülést kapnak a munkahelyeken, több feladat hárul rájuk otthon a gyereknevelés és a háztartás körül. Hol van ilyenkor a férfi? Mit gondol arról, hogy sok szentségi házasság felbontásához a férfi megbátrálása vezet?*

Cs. I.: Ez egy hihetetlenül összetett kérdés. Bontsuk is le részekre! Az tény, hogy a nők kevesebb fizetést kapnak, mint a férfiak. A statisztikára tekintve azt látjuk, hogy 2020-ban átlag 13 százalék körüli a különbség az Európai Unióban a férfiak javára. Magyarországon 17,2, Németországban, 18,3, Ausztriában 18,9 százalék a különbség a két nem keresete között. Számomra meglepő, hogy német kultúrájú vagy erősen német hatás alatt álló országok, gazdaságok találhatók a sor végén a legnagyobb különbségekkel (Szlovákia és Csehország is jóval az uniós átlag alatt áll), ezért elgondolkodom, hogy vajon milyen okai lehetnek ennek? Kulturális? Nyelvi? Hagyománybeli? Mindenesetre nem véletlenül cél e különbség felszámolása, hiszen senkit nem érhetne azért diszkrimináció, hogy egyik vagy másik

nem képviselője. Persze, ha a statisztika módszertana az objektív munkaórák összehasonlítását követi, akkor érthető, hisz leginkább anya rohan a beteg gyermekkel az orvoshoz, ő fog szülőértekezlet miatt elkéredzkedni a munkahelyéről, vagyis ő fog kevesebb munkaórát dolgozni. Természetesen ez nem biztos, hogy így van, de a mi társadalmunkban ez igen erősen megfigyelhető. S itt el is érkeztünk a kérdés másik feléhez: miért járul a nőre a háztartásból több, mint a férfirra? Bár ismerem egyre több jó példát, sajnos tényleg a férfiaknak lejt a pálya. Azt gondolom, hogy ez főképp megszokás és összeszokás kérdése, hiszen a házasság egy közös döntés, egy jó értelemben vett szövetség eredménye, s mint minden szövetségnek, vannak feltételei, amelyeket be kell tartania a feleknek. Azt hiszem, a kapcsolat elején a nők sokszor elkényeztetik társukat, amibe aztán a férfi jól belekényelmesedhet. Szerintem nem tenne rosszat, ha a nők tudatosítanák társaikban, hogy ők nem a férfi anyját hivatottak helyettesíteni. A férfiak meg sokszor tudomást sem vesznek arról, hogy például nem valamilyen misztikus úton válik a szennyes újra tisztává, s ha ők ebből kivonják magukat, mekkora terhet rónak a társukra. És még így is sokszor a férfi miatt bomlik a kapcsolat... Amikor először hallottam, hogy sok házasság felbontásához a férfi meghátrálása vezet, elképedtem, egyszerűen értezni sem tudtam a tényt. Számomra van a férfiszerepben valami nagyon szilárd; az adott szónak legalább a nagy döntéseknél van vagy kellene hogy legyen súlya. Ez még akkor is így van, ha fogalmunk sincs, mit jelent a holtomiglan-holtodiglan, jobban-rosszban, mert ugye, szépen, fiatalon állunk ott az oltár előtt, és nem realiztí-

kus, hogy évtizedekre tolószékbe kerülhet egyikünk vagy másikunk, pedig ez is bőven benne lehet az évtizedekben...

V. N.: Hadd tegyünk fel egy személyes kérdést: hogyan segít otthon?

Cs. I.: Ez tényleg személyes, de jogos. Nálunk nincsenek a nemekhez kapcsolt feladat körök között átjárhatatlan akadályok, ezért a feladatok felcserélhetők. Például teljesen természetes, hogy mindketten pelenkázunk, etetünk, fürdetünk. Az is, hogy kivasalom magamnak a ruháimat, vagy a hétfégi takarításkor porszívózni fogok, ha nem épp füvet kell nyírni vagy megjavítani valamit a ház körül. De ha pont nincs időm füvet nyírni, ugyanolyan természetességgel fogja ezt a társam megtenni. S bár a rutin az, hogy nem én főzök, attól még nem csak a tipikus, T-betűs férfi teteleket tudom elkészíteni (tea, tej, tojás). Persze vannak a józan ész alapján a nemekhez jobban kötődő munkák, például a vendégeknek készített ételt biztosan a társam fogja elkészíteni és a karnis felszereléséhez a furatokat a falban én fogom előkészíteni. Ennek a rutinjához viszont mindkét fél részéről kell egy adag érettség és sok idő, hogy mindez olajozottan működjék.

V. N.: Felföldi László pécsi megyéspüspök nagy hangsúlyt fektet a férfiközösségekre, csoportokat indított egyházmegyeszerte, méghozzá nagy sikerrel. Miért van szükség a férfiközösségekre? Gondolhatunk itt a régi időkre,

a férfiegyletekre és a többire...

Cs. I.: Azt gondolom – bár nem akarok általánosítani, – hogy a nőknek teremtettségükönél fogva valahogy könnyebb értelmes közösségre találni. Ha egy ötven évvel ezelőtti vasárnap délelőtt egy Kárpát-medencei faluba látogathatnánk, azt láthatnánk, hogy felekezettől függetlenül a templom-

a fehér barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

ban a férfiak padsora jóval szellősebb, mint a nőké, a kocsmában meg fordítva. Mára annyi változott, hogy a kocsmá szerepét a tévé vagy az internet tölti be. Az értelmes, feltöltő pihenésnek, a rekreációnak viszont nem a tévé vagy az internet előtt kellene történnie, ahol utóbbi esetében forradalmárokként jól megmondhatjuk kinek-kinek a véleményünk – sokszor arc és név nélkül. A pihenéshez közösségre is szükségünk van. Így van teremtve az ember. A férfiakat, főleg lelki téren nehezebb elérni, megszólítani, nekünk talán kell egy ilyen kezdő lendület egy szervezett közösség, egy hívás formájában, ahová lehet csatlakozni, hogy feltölthessünk.

V. N.: Ahogy utalt is rá, a letűnt korokban sokkal szorosabban éltek együtt a férfiak, mint ma. Nem beszélve arról, hogy a háborúk összekovácsolták a őket. Ma viszont tömegével szöknek át a határon az ukrán férfiak, hogy megmeneküljenek a sorkatonaság elől. Mi készítenek arra egy férfit, hogy fegyvert fogjon és harcoljon? És mi készítenek arra, hogy meneküljön a harc elől?

Cs. I.: Nem vagyok biztos a kérdés előfelvetésében, de tény, hogy életre szóló háborúkban, forradalmakban, hadifogságban, általában véve komoly bajban született férfibarátságok. Az, hogy például a szüleim generációjának nem kellett megtapasztalnia a háború borzalmaival, kivételesnek tekinthető az európai történelemben. És az, hogy most a szomszédunkban ezt sokaknak meg kell tapasztalni, azt gondolom, tragédia. Sok minden lehet abban, hogy valaki elmenekül egy fegyveres konfliktus elől, például nem akar embert ölni még a parancs kedvéért sem. Idáig ritkán jutunk el a háborúról való gondolkodásunkban, de a katona feladata ott az, hogy megölje az ellenséget, azt az embertársát, aki ugyanannyira ártatlan, mint ő. Én nem tudnék senkit elítélni amiatt, mert ez elől valaki el-

menekül. Természetesen – ahogy ezt a teológiai képzésben erkölcsstan órán hallottuk –, a haza védelme kötelesség, de mi van akkor, ha valakinek nem az a hazája, ahol él?

V. N.: Bizonyára az ókorból is ismerünk olyan eseteket, amikor a férfiak meg akarták úszni a háborút, a viadalokat. Mondana erre néhány példát?

Cs. I.: Nekem itt elsőre inkább a keresztényüldözések jutnak eszembe, amikor a fenyegetés vagy kínzás alatt megtörték az emberek, és legalább a látszat kedvéért megtagadták a hitüket. Bár mindkét nem érintett volt ebben, így ez nem annyira férfispécifikus eset, tudjuk jól, például Szent Cipriánusz írásából, mekkora belső konfliktust okozott a keresztény közösségekben a hittagadók helyzete. Mit lehet velük tenni? Végleg kizárni? Vezeklés mellett megbocsátani? És ha újra hittagadóvá válik? Hányszor lehet neki megbocsátani? A háborút megúszni szándékozó férfiak szinte mindig életüket kockáztatták, ahogy sok esetben ma is, hiszen a dezertálás minimum hosszú börtönöveket jelent. Emiatt is feltétlen fontos kimondani, hogy a háborúnak egyetlen vetülete sem lehet pozitív a benne lévők számára és sosem lenne szabad eljutnunk a harcig.

V. N.: A férfiak szerzetesközösségei miben mások, mint a női közösségek? Hogyan alakul át egy csoport, ahol kizárólag férfiak vannak?

Cs. I.: Ha nagyon gyorsan el akarnám tolni magamtól a kérdést, azt válaszolnám, hogy sosem éltem még sem női, sem férfi közösségben, így nem tudom. Ez viszont nem lenne teljesen igaz, mert a középiskolai kollégiumi éveim során két évig éltem ferences szerzetesek között, így azt elég jól láttam belülről is. Másrészt jezsuita munkatársként dolgoztam nyolc évig mint kollégiumvezető, így a jezsuita közösségekbe is valamennyire beleláttam. Én azt tapaszt-

taltam mindkét esetben, hogy a szerzetesek ugyanúgy emberek, ahogy mi, családok férfiak azok vagyunk. Ugyanúgy vannak örömeik és bánataik, konfliktusaik és kiengesztelődéseik, de ami nekem csodálatos volt mindig, hogy nemcsak hagyományból szólítják a legtöbb szerzetesrendben testvérek egymást, hanem valóban azok is. Én a rendházakban általában családias légkört tapasztaltam, erősen „beimádkozott” falakat és emberi kapcsolatokat, ahová jó tartozni. Ennek a hivatásnak és a közösséghez tartozásnak hatalmas ajándéka van; egyszerűen csak más, mint a családban élő emberek közötti kapcsolat.

V. N.: Van itt még egy izgalma kérdés! Más-hogy imádkozik egy férfi, mint egy nő?

Cs. I.: Hogy hogyan imádkozik egy férfi és hogyan a nő? Azt gondolom, hogy teremtettségünknel fogva nem lehet a viszony más ember és Isten között, mint szülő és gyermek között. Ha valaki kér, könyörög, örömét osztja meg imájában Istennel, abban nincs már benne sem a határozott döntésű, tekintélyt parancsoló férfi vagy a gyengéden esdeklő nő. Ott csak egy por-szem vagyunk szemben a Teremtővel, erőtlen ráhagyatkozás és erős kétely között, hogy vajon tényleg az lesz-e a legjobb nekünk, ahogyan a dolgok majd történnek.

V. N.: Sokáig egyedül férfiak lábát mosta meg a szertartást vezető atya, azonban Ferenc pápa buzdítására ma nők lábát is megmos-sák a húsvéti szertartás közben. Mit gondol a Szentatya döntéséről?

Cs. I.: Azt gondolom, nemcsak a társadalom adósa a nőknek a férfiakéval egyenlő bérezéssel, egyenlő tisztelettel és sorolhatnám, hanem Egyházunk is, amit mi magunk alkotunk. Az, hogy eddig leginkább férfiak lábát mosta meg a pap a nagycsütörtöki szertartásban, leginkább azért volt, mert ezzel Krisztus és a tanítványok között

lezajlott eseményeket akarta megjeleníteni a szertartás. Mivel a nőknek minimális jogaik voltak Krisztus korának társadalmában (például még a szavukat sem tartották hitelesnek, így nem is tanúskodhattak), logikus, hogy Jézus férfiakat választott maga köré, férfiakat, akik később az evangéliumot hirdethették. Ma viszont legtöbb tekintetben Európában egyenlő a nő és a férfi, s mivel társadalmunk megváltozott, nekünk és az Egyházunknak is változni kell vele, hisz az Egyház feladata az evangélium leghitelesebb és leghatásosabb hirdetése. Nem véletlen tehát, hogy Ferenc pápa előtérbe helyezi a nők szerepét, hiszen az még most is nagyon sokszor nem azonos a férfiak szerepével. Mindennek összetett okai vannak, amelyekkel tudatosan kell dolgoznunk közösségeinkben.

V. N.: Isten mit mond a férfiaknak?

Cs. I.: Hogy becsülettel végezzék el a munkájukat, és a kimondott szavuknak legyen súlya.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

PÁLOSOKTÓL, PÁLOSOKRÓL

Együtműködési megállapodás a Magyar Pálos Rend és a lakitelki Népfőiskola Alapítvány között

JAGER ESZTER NYOMÁN A
SZERK.

A Népfőiskola Alapítvány és a Magyar Pálos Rend között a közös értékek – a nemzet, a keresztény hit, a házasság és a család – mentén együttműködés született, amelynek keretében a Népfőiskola Alapítvány támogatja a Magyar Pálos Rendet, elsősorban a pécsi Pálos Lelki Központ rendezvényeit és előadásait, illetve ezek szakmai és infrastrukturális hátterét. A Pálos Lelki Központ jelenleg is aktív szerepet tölt be a családok életében, hiszen rendezvénysorozatainak középpontjában a család megtartó ereje és az élet védelme áll. A közösségi programok segítséget nyújthatnak a családoknak: fejleszthetik a résztvevők önismertét, javíthatják a családi kapcsolatokat, valamint előmozdíthatják a lelki egészség megőrzését.

A formálódó együttműködés része volt annak a zárandoklatnak a megszervezése és megvalósítása is, amely 2022. április 9-én Kecskemétre indult a Pálosszentkútra – mintegy ötven fő részvételével. A programra, melyet Puskás Róbert Antal pálos tartományfőnök atya vezetett, Csíkszeredából, Gyimesből és Hargitafürdőről is érkeztek zárandokok.

A Népfőiskola Alapítvány lehetőséget nyújt – többek között – a rendezvényeken közreműködő előadók tiszteletdíjainak kifizetésére, valamint az előadások népszerűsítéséhez szükséges kiadványok, szóróanyagok elkészítésére, könyvek megvásárlására, valamint a munkavégzéshez szükséges informatikai, irodai eszközök és berendezések beszerzésére is. A rendezvények támogatása mellett az ezek megszervezéséhez szükséges infrastruktúra megteremtését is támogatja a Népfőiskola Alapítvány: a Pálos Lelki Központ helyiségeinek kialakításán túl szükséges volt a közösségi terek berendezése, felszerelése, elsősorban az előadóterem és a közösségi terem bútorainak a beszerzése, továbbá a kültéri közösségi tér kialakítása, a gyerekkápolna berendezése, illetve a lelki központ kápolnájának a felszerelése. A lelki központ előadóterme hetven fő befogadására alkalmas, a közösségi teremben pedig harminc fős rendezvények megtartására nyílik lehetőség, míg a gyerekkápolna tizenöt fő számára nyújt kiváló helyszínt. A negyven fő kiszolgálására és tíz fő leültetésére alkalmas teakonyha is elkészült a templom mellett. A most készülő kültéri közösségi rész 20-30 fő fogadására kínál szabadtéri együttlétre lehetőséget. A Pálos Lelki Központ látogatói számának várható növekedése miatt elkerülhetetlen további parkolóhelyek létesítése is, ezért a Népfőiskola Alapítvány által nyújtott támogatás segítségével már megterveztük a parkolásra is alkalmas újabb közösségi teret a templom mellett.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

RENDI KRÓNIKA

.....

A pécsi Pálos templomi és kolostori beruházások, valamint a Pálos Lelki Központ átadási ünnepsége

Remete Szent Pál ünnepén átadták a Szent Imre templomot, kolostort, és a Pálos Lelki Központot érintő felújítási és fejlesztési projekteket. Magyarország Kormányának a segítségével, állami támogatásból megvalósított, a pécsi Pálos templomot és kolostort, valamint a kialakított Pálos Lelki Központot érintő felújítási és fejlesztési projektek átadási ünnepségére 2022. január 15-én, a Pálos Rend névadójának és védőszentjének, Első Remete Szent Pálnak az ünnepén került sor a Pálos templomban. Az ünnepség részeként Bíró László püspök, nyugalmazott tábori ordinárius Puskás Róbert Antal pálos tartományfőnökkel és a pálos atyákkal szentmisét mutatott be, majd az elkészült beruházást Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár adta át. Az ünnepségen részt vett meg Zambó Péter, az Agrárminisztérium erdőkért felelős államtitkára, Dr. Hoppál Péter országgyűlési képviselő, Dr. Óri László, a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke és Kővári János önkormányzati képviselő.

A Boldog Özséb Program részeként valósultak meg a pécsi pálos felújítási és fejlesztési projektek is. Ennek keretében megtörtént a Pálos templom és a kolos-

Zambó Péter államtitkár, P. Puskás Antal pálos tartományfőnök és Soltész Miklós államtitkár
fotó: Varga László

torépület külső felújítása és a templom melletti parkoló újjáépítése. A kolostor hátsó kertjében egy csapadékvízlevezető-rendszer is kiépült, illetve a hátsó kert és a templom melletti parkoló új kerítést kapott. Belülről is átalakították a kolostor épületét és a Pálos templom közösségi tereit, amelynek célja – többek között – egy lelki központ kialakítása volt. Ennek részeként a templom épületében teljesen megújult és kibővült az egykori hittanterem – mely most egy 70 fős korszerű előadóteremként áll a hívek, a közösségek és a különböző programok rendelkezésére –, kialakítottak egy egész nap látogatható szentségimádási kápolnát, valamint egy új játszóhelyiséget gyermekek számára és egy új közösségi termet is. Mindezek kiszolgálására új mellékhelyiségek is létesültek a templom épületében, a meglévő-

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

ket pedig felújították, valamint elkészült egy teakonyha is.

A kolostor épületében a szerzetesek által használt épületrész belső felújítása és korszerűsítése mellett a lelki központ számára leválasztott területeken beszélgetőszobákat alakítottak ki. A lelki központ kolostorban található részeinek a megközelíthetőségét, egyúttal az akadálymentes bejutást a kolostor mögött egy újonnan felépített lift-ház szolgálja, ahol új mellékhelyiségek is kiépültek. Az energiatakarékosságot a nyílászárócsere, a fűtés- és világításkorszerűsítés szolgálja az épületekben, de megújult a villamoshálózat – egyúttal hálózatfejlesztés is történt –, felújításra került a vízvezetékrendszer nagy része, továbbá kiépült egy új internetrendszer is.

Az említett pécsi projektelemek Magyarország Kormányának a segítségével a Boldog Özséb Programhoz (EGYH-KCP-18-P-0183) nyújtott állami támogatás keretében két és fél év alatt valósultak meg, és 544 millió forintba kerültek. (A BÖP további eseményeiről a főszerzőgében olvashatnak.)

.....

Boldog Özséb Nap Márianosztrán

A MAGYAR KURIR CIKKE NYOMÁN

Beer Miklós püspök celebrált január 19-én, Boldog Özséb ünnepén szentmisét Márianosztrán, a Magyarok Nagyasszonya-bazilikában felvidéki és váci egyházmegyes papok, továbbá pálos papok koncelebrálásával, akik a hazai konventekből, valamint Hargitafüredről érkeztek. A szentmisén Csehi Krisztián lektorra avatására és a konfráterek ünnepélyes fogadalmújítására is sor került. A pálos rend alapítójának

ünnepi szentmiséjén Vízi András márianosztrai házfőnök és plébános köszöntötte a püspököt, szerzetestársait, a konfrátereket, a paptestvéreket, a kispapokat, a pálos nővéreket, Márianosztra polgármesterét és intézetvezetőit, valamint a tévénézőket, hiszen a szentmisét a Bonum TV is közvetítette.

Beer Miklós kiemelte, hogy a mai ünnep nemcsak a pálos rendnek, hanem minden magyarnak, Nagyboldogasszony népének az ünnepe, majd kérte az Úristen áldását népünkre, hazánkra, jövőnkre. Ferenc pápa szavait idézve biztatott, hogy merjünk hittel az Atyához fordulni, merjünk rábízni az életünket, mert ő szeret bennünket és a gondunkat viseli. Engedjük, hogy ő vezessen és irányítson Szentlelke által. Beer Miklós szentbeszéde elején megismételte Szent Pál apostol biztató szavait a szentleckéből, hangsúlyozva, azért kell megismernünk Krisztust és az ő feltámadásának az erejét, mert így az örök élet reménységével tudunk a jövőbe tekinteni. Megemlékezett arról, hogy Márianosztra különösen kedves hely neki, hiszen ötven évvel ezelőtt itt kezdte lelkipásztori szolgálatát. Kifejezte örömét, hogy a pálos szerzetesek mind összegyűlhetnek itt újra, hogy együtt adjanak hálát rendük küldetéséért Boldog Özséb ünnepén. Az elmúlt napokban ünnepelt, a rend lelkiségéhez kötődő szentekre emlékeztetett a püspök: a rend névadójára, Remete Szent Pálra, továbbá Remete Szent Antalra és Szent Margitra. Boldog Özséb segítségét kérte, hogy felfedezzük azt a küldetést, amit az evangélium hirdetése és a népért való engesztelő imádság jelent.

Mint mondta, a rendalapító szent a tatárjárás utáni nehéz időkben találta meg a hivatását. A püspök felidézte azt az időszakot a saját életéből, amikor Esztergomban élt, és sokat kirándult a pilisi hegyekben a kispapokkal. Keresték, melyik lehetett Boldog

*Dr. Beer Miklós püspök atya
fotó: Varga László*

Özséb remetebarangja Klastrompuszta környékén, hol lehet az a hely, ahol imádkozott a magyar népért.

Az „Imádság Háza” mozgalom felhívása is egybecseng a mai ünnep üzenetével – folytatta a püspök. – A kiengesztelődésért, az egymásra találásért, a megbékélésért akarunk imádkozni, azért, hogy meglássuk, mit vár Isten tőlünk, magyaroktól itt, Európa közepén. Pártviszályok helyett megbékélésért, megbánás helyett bocsánatkérésért. Nem lehetünk meglegedettek Magyarország belső állapotával, láthatjuk, hogy még vannak üres helyek a padokban – átvitt értelemben is.

Nagyon sok feladat vár ránk – hangsúlyozta. – Hogy megtaláljuk a szót, amivel meg tudjuk szólítani az embereket, így a fiatalságot is. Az életünkkel és az értük mondott imádsággal segítsük őket a hit útján, hogy egyre többen megismerjék

Krisztus titkát és az ő feltámadásának az erejét.

Boldog Özséb atyánk megértette, hogy ezt kapta feladatul a tatárjárás utáni nehéz időkben azért, hogy népünk talpra állhasson és megmaradhasson. Ma ugyanígy imádkozunk hittel, a Szentlélek jelzéseire odafigyelve, kérve a megkülönböztetés ajándékát, hogy eligazodjunk a minket körülvevő világban, és ne tanácsot adjunk az Úristennek, hanem az ő akaratát keressük. Boldog Özséb atyánk ünnepén a konfráterekkel együtt kérjük a Szűzanyát, hogy betölthessük ezt a küldetést, hűségesek legyünk az evangélium hirdetésében és a népünkért való közös imádságban – zárta szentbeszédét püspök atya.

A szentáldozás után a konfráterek, Beer Miklós püspök, Milus Ferenc atya, Sárbak Gábor, Dobróka László és Szentirmay Tamás előléptek, hogy megújítsák fogadalmukat, melynek keretében közösen elimádkozták a konfráterek imáját.

Puskás Antal tartományfőnök megköszönte az együttlétet, kiemelve, mennyire fontos erősíteni a kapcsolatot egymással, hiszen Magyarországon 17 pálos szerzetes él. Felidézte a 2020-ban a Szent István-bazilikában tartott jubileum nagy ünneplő közösségét is. Legyetek hűségesek a márianosztrai Szűzanyához! – zárta köszönetnyilvánítását.

Az áldást követően a pápai és a nemzeti himnusz után elhangzott a székely himnusz is.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

.....

Remete Szent Pál és Boldog Özséb ünnepe Hargitafürdőn

2021. január 16-án, ünnepi szentmise keretében tartották a hargitafürdői pálos ko-

lostor alapításának évfordulóját, valamint Első Remete Szent Pál és Boldog Özséb ünnepét. A szentmisét Tamás József püspök atya, pálos konfráter mutatta be.

.....

Látogatás a Népfőiskola Alapítvány szakmai napján

Március 11-én szakmai napot tartottak a Népfőiskola Alapítvánnyal való együttműködés keretében Lakitelken, ahol a pécsi Pálos Lelki Központot és annak a tevékenységét is bemutatta Puskás Antal tartományfőnök atya.

.....

Átadási ünnepség és Temesvári Benedek pálos atya síremlékének megáldása Pálosszentkúton

A petőfiszállás-pálosszentkúti kegyhely felújított templomának átadó ünnepsége volt március 19-én. Ünnepi szentmise keretében áldották meg a felújított pálosszentkúti templomot. A szentmisét Dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek celebrálta. Az ünnepségen megjelent Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár és Szász János, Petőfiszállás község polgármestere. Az ünnepségen Arnold Chrapkowski pálos generális atya képviselőként a lengyelországi Czeszochowából jelen volt Marek Moga adminisztrátor atya és Bernard Kluczkowski rendi tanácsos testvér is.

A szentmise elején a vendégeket Puskás Antal tartományfőnök atya köszöntöte,

Soltész Miklós államtitkár, Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, Lezsák Sándor, az Országgyűlés elnöke, Marek Moga adminisztrátor atya, P. Puskás Antal tartományfőnök és Szász János Petőfiszállás polgármestere 2022. március 19-én Pálosszentkúton

fénykép: Szentirmay Pirooska

te, megköszönve az állami támogatást, és köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik révén létrejöhett a sikeres felújítás. A tartományfőnöki köszöntő után a meghívott vendégek beszédeire került sor. Szász János polgármester köszönetét fejezte ki a felújításért és beszédében megfogalmazta, hogy „szükségünk van megtalálni az Istent, de ez csak csendben lehetséges. Zajban és nyugtalanságban lehetetlen. Isten a csend barátja és mi a templomban találjuk meg a csendet.” Soltész Miklós államtitkár kiemelte a lengyel és magyar nemzet közötti, a lengyel és magyar pálos atyák összetartozása által is erősített évezredes barátság jelentőségét, és figyelmeztetett arra, hogy a gonosz erői a jelen háborús helyzetben e mély kapcsolat tönkretételére töreksenek. Kérte a jelenlévőket, hogy imádkozzanak a mihamarabbi békéért és azért, hogy a szerető segítségre a későbbiekben is legyen mindenkinek ereje és akarata. Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, aki a térség országgyűlési képviselője is, a templomfelújítások kapcsán hangsúlyozta, hogy egy nemzet a közösségeiben lélegzik, így a templomok közösségeiben is. Örömet fe-

jezte ki a térségben kivitelezett templom-felújítások megvalósulásaiért.

A beszédekot követően Bábel Balázs kalocsai-kecskeméti érsek megáldotta a felújított pálosszentkúti templomot, melyet ünnepélyes szalagátvágás követett. A szentmise végén Marek Moga pálos adminisztrátor atya mondott beszédet és köszönetet a generális atya képviselőjében, majd Balla Barnabás házfőnök-plébános atya köszöntö meg az állam hathatós segítségét és minden kivitelezőnek a hozzájárulását, munkáját.

A szentmisét követően a kegytemplom mellett Bábel Balázs érsek megáldotta az egy évvel ezelőtt elhunyt Temesvári Károly Benedek pálos atya sírjának újonnan elkészült síremlékét is.

A petőfiszállás-pálosszentkúti kegyhely templomának felújítása, – mely egyben Petőfiszállás plébánia temploma is – a Magyar Kormány támogatásával, az EEÖR-KP-1-2021/1-001248 és a EGYH-EOR-22-P-0031 számú támogatási okiratok alapján nyújtott támogatások segítségével valósult meg.

.....

Lelki adoptálás Pécsett Bíró László püspök atyával

Gyümölcslő Boldogasszony ünnepe alkalmából, március 25-én 18 órakor a pécsi Pálos templomban különleges ünnepi szentmisét celebrált Bíró László püspök atya, amelynek keretében lehetőség nyílt lelki adoptálást vállalni. A szentmise elején püspök atya felidézte a vad szőlőalanyokba oltott szőlőoltványok hasonlóságát hozzánk, emberekhez és ahhoz a Jézus Krisztushoz, akit Mária igenje oltott belénk. A szentbe-

*Lelki adoptálók Gyümölcslő Boldogasszony ünnepén
fotó: Varga László*

szédeben püspök atya kifejtette az ünnep sokrétű misztériumát. Elsőként azt hangsúlyozta, hogy ez az ünnep közvetíti számunkra az emberhez gyengéden odaforduló Isten képét. Másodsorban emlékeztetett minket, hogy ma két szabadon kimondott igent hallhattunk. Isten vállalja a mi bűneinket a világba lépésével és kereszthalálával, Mária pedig a reális kockázatok ellenére is igent mond. Az Úr velem van, így meri elvállalni Isten akaratát. A lelki adoptálásban – tette hozzá püspök atya – imádkozunk azokért, akik félnek a gyermekvállalás előtt, szorongatva érzik magukat a váratlanul megjelenő élettel való találkozásban. A Szűzanyától kimondott igen összecseng a teremtés és újjáteremtés iginjével. Ezeknek az igeneknek a megerősítésével mi is lehetőséget kapunk, visszatérhetünk a teremtő Istenhez.

A harmadik titokként, a Megváltó megjelenésével a történelem új kezdetét, ennek az ünnepnek a súlyosságát, mélységét mutatta be Bíró László püspök atya.

Március 25-én Ferenc pápa kérte, hogy egyesüljünk a háborús országoknak és az egész világnak a Béke Királynőjének való

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

felajánlásában, és imádkozzunk közösen, hogy a háború elcsitulhasson. Mert, ha megszületik bennünk a mi egyetlen közös anyánk – és ezáltal a testvériség – tudata, az már a béke jele lehet.

A szentbeszéd után a lelki adoptálást vállalók – az oltár előtt állva, égő gyertyával a kezükben – közösen ígéretet tettek egy számukra ismeretlen élet lelki adoptálásra. A lelki adoptálás kilenc hónapon át tartó imádság egy olyan – csak Isten által ismert – megfogant gyermekért, akinek az életét abortusz fenyegeti. Imádságos elköteleződés az édesanyja méhében abortusz általi halállal fenyegetett gyermek védelmében. Az ünnep végén Ferenc pápa felhívásához csatlakozott a közösség azzal az imádsággal, melyben a pápa különösen Oroszországot és Ukrajnát Szűz Mária Szeplőtelen Szívének ajánlotta fel.

.....

Częstochowai motoros zarándoklat

Az idén is megrendezték a częstochowai motoros zarándoklatot, amelyről az egyik résztvevő, Zsabokorszky Zsolt rövid beszámolóját közöljük: „A MotorkerékPálosok első zarándoklata idén is Częstochowába vezetett április 1. és 4. között, hogy felkeressük a lengyelországi kegyhelyet, amelynek történelme része a magyar alapítású pálos rend történelmének is. Sokadszorra ültünk nyeregbe így, kora tavasszal, hogy részt vegyünk a motorosok miséjén, Lengyelországban. Igazi kihívást jelentett most is az út megtétele, nem csupán az 550 kilométeres távolság legyőzése, hanem az időjárás tél végi körülményeinek elviselése miatt is. A 0 fok körüli hőmérséklet motoron a tűróképesség határait feszegette; így nem csoda, ha

Motorosok Częstochowában • fotó: Zsabokorszky Zsolt

a szokott létszám harmada vállalta csupán, hogy motoron vágjon neki az útnak. Általában száz fővel szoktuk képviselni a magyar motorosokat, de idén csupán harmadannyian voltunk. Többen csak gépkocsival vállalták az utat. Vezetőink, Bátor Botond és Balla Barnabás pálos atyák voltak – mindketten motoron. Nem irigyeltük őket! Botond testvérrel tartottak az erdélyi MotorkerékPálosok vállalkozó szellemű képviselői is.

Az általában kb. harmincezer motorost vonzó szentmisén a lengyelek is kevesebben voltak; pár ezren lehettek csupán. A szentmise ez alkalommal is az összetartozásunkról, az egymás mellé rendeltetésünkről, közös hitünk mély megéléséről szólt. Láthattuk, hogy lengyel barátainknak milyen mély fájdalmat okoz az Ukrajnában zajló háború, s velük imádkoztunk annak mielőbbi befejezéséért.

Többen közülünk először jártak Jasna Gorán, a Fényes Hegyen, s örömmel hallgatták Botond testvér vezetését az évszázados falak és emlékek között. A szentmise után kis közösségünk Krakó felé vette az irányt, hogy leadjuk voksunkat az országgyűlési választások kapcsán a konzulátuson. Krakó este is csodálatos, így még bementünk a belvárosba. Másnap, a reggeli szentmise után elindultuk a havas arcát mutató hegyek között – hazafelé.

Ez a zárándoklatunk nem véletlenül az egyik legnépszerűbb az éves programunkban. Lemondás, felajánlható nehézségek, alkalmazkodás és lelki örömök sokasága keveredik benne, egy testvérnép hazájában. Jó ott lenni! Mindannyian szerencsésen hazaértünk, s készülünk következő zárándoklatunkra, Csíksomlyóra.”

.....

Gyalogos zárándoklat Pálósszentkútra

Április 9-én gyalogos zárándoklat indult Kecskemétről a pálos rend páloszentkúti kegyhelyéig, Puskás Róbert Antal tartományfőnök atya vezetésével. Az eseményre, amelyen 50 fő vett részt, Csíkszeredából, Gyimesből, Hargitafüredről is érkeztek zárándokok. A program Népfőiskola Alapítvány és a Magyar Pálos Rend együttműködésének keretében valósult meg.

.....

A balatonszemesi pálos út megáldása és „Pálos agapé”

Balatonszemesen a települést és az egykori Mindszent pálos kolostort, illetve az ott kialakított emlékhelyet összekötő útvonalon egy 2 km hosszú pálos tanösvényt alakítottak ki, amelyen tájékoztató táblák adnak információkat a pálos rend és a Mindszent kolostor történetével kapcsolatban, az idézeteket tartalmazó táblák pedig segítik a zárándokok, a látogatók lelki elmélyülését az út megtétele során.

*P. Györfi Szabolcs pálos szerzetes előadása
fotó: Dr. Szentirmay Tamás*

A pálos tanösvény átadása 2022. április 23-án volt egy egésznapos rendezvény, a Pálos Agapé keretében. Először Németh Kornélné polgármesterasszony köszöntötte a megjelenteket. Ezután Györfi Szabolcs pálos szerzetes áldotta meg a tanösvényt. A program ezt követően a Latinovits Művelődési Házban folytatódott, ahol a polgármesterasszony bevezetője után Györfi Szabolcs pálos szerzetes tartott előadást „Régészeti kutatások pálos szemmel” címmel, melyet „Barátok a Barát-dűlőben – A balatonszemesi Mindszent-kolostor feltárása” című, Czígóth Sándor által készített film vetítése követte. A film után Dr. Végh András egyetemi docens, ásatásvezető (PPKE BTK Régészettudományi Intézet) tartott előadást a Mindszent kolostor ásatásainak eddigi összefoglalója témájában, majd Dr. Takács Miklós egyetemi tanár (PPKE BTK Régészettudományi Intézet) adott elő „Pálosok a délvidéken” címmel, végül pedig Papp Attila, a Civil Régészeti Alap Egyesület vezetőjének a „Közösség és ré-

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

gészet, avagy hogy épül fel egy turisztikai brand” című előadását hallgathatták meg a jelenlévők. Az eseményt Németh Kornélné polgármesterasszony köszönő szavai zárták be.

.....

Köszönetnyilvánítás Tasnádi Tamásnak

Tasnádi Tamás pálos konfráter, bányamérnök, a Sziklatemplom barlangbiztonságának szakértője 34 évnyi önkéntesen és ingyenesen vállalt sziklatemplomi mérnöki szolgálatát a korára való tekintettel befejezte. P. Puskás Antal tartományfőnök megköszönte a sokévtizedes munkát, s átadta Tasnádi Tamásnak a pápai áldást tartalmazó oklevelet 2022. április 26-án.

Tasnádi Tamás és a pápai áldást tartalmazó oklevél
fotó: Dr. Szentirmay Tamás

Az új hargitafürdői kolostor építésének támogatása

Magyarország Kormánya támogatásával, a Boldog Özséb Programhoz kapcsolódó hargitafürdői fejlesztés keretében új pálos kolostor épül Erdélyben, Hargitafürdőn. A rendelkezésre álló források mellett, további támogatókat is keresünk. Amennyiben van lehetősége támogatni a kolostorépítést, az alábbi bankszámlaszámokon keresztül teheti azt meg, melyekkel kapcsolatban az utaláshoz szükséges adatok a következők:

Euro és lej esetén:

Bank címe: Csíkszereda / Miercurea – Ciuc; Str. Petofi Sandor, Nr. 7

Kedvezményezett neve: Ordinul-Ordo Sancti Pauli Primi Eremitae

RON: RO89OTPV260001177961RO01

EURO: RO46OTPV260001177961EU01

SWIFT / BIC Cod: OTPVROBU

Az utalás közleményében kérjük feltüntetni, hogy „adomány” (pálos-rendi kolostorépítés). Az eurós és lejes adományokkal kapcsolatos kérdésekben készséggel áll rendelkezésre Tófalvi Ildikó a +40 745639784-es telefonszámon.

Forint utalása esetén:

Kedvezményezett neve:

Magyar Pálos Rend

Bankszámla száma: 11731001-23127340

Az utalás közleményében kérjük feltüntetni, hogy „adomány”. A forint adományokkal kapcsolatos kérdésekben készséggel áll rendelkezésre Tolnai Lászlóné a +36 20 367 5857-es telefonszámon.

Zarándokház Pálósszentkúton

A pálósszentkúti zarándokház a járványhelyzettől függően fogad látogatókat.

A további részletekről a palosszentkut.hu és [facebook.com/Palosszentkut](https://www.facebook.com/Palosszentkut) oldalakon, vagy a +36 20 8233 838 telefonon érdeklődhet.

Szentmiseközvetítések a Sziklatemplomból

A járványhelyzetre való tekintettel szeretettel ajánljuk kedves híveink figyelmébe, hogy a Bonum TV közvetíti a Sziklatemplomból a 8.30-kor kezdődő szentmiséket.

PÁLOS PROGRAMOK

2022. június – december

A további programokról templomainkban és honlapjainkon adunk tájékoztatást. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a vírushelyzet függvényében az egyes programok vagy azok időpontjai változhatnak.

BUDAPEST

Magyarok Nagyasszonya-sziklatemplom
www.sziklatemplom.hu

- SZENTMISÉK – vasárnap: 8.30, 11, 17 és 20 órakor; hétköznap: 8.30-kor, 17 és 20 órakor;
- **minden nap** a 17 órai szentmise előtt rózsafüzér;
- **minden hónap 13-án** – Fatimai engesztelőnap nemzetünk lelki megújulásáért. 8.30: szentmise, 10 óra: szentségimádás, 11 óra: ünnepi szentmise (8.30-tól gyógyászati lehetőség).

A Sziklatemplom előterében működő Pálos Fogadóközpont jelenleg nyitva: **péntek és szombat 9.30-tól 19.30 óráig.** Vasárnap zárva. **A nyitvatartási rend a járványhelyzet kapcsán változik!**
További információ: sziklatemplom.hu

MÁRIANOSZTRA

Magyarok Nagyasszonya-Bazilika
www.marianosztrakegyhely.hu

- SZENTMISÉK – vasárnap: 8.30 és 10.30, hétfőn, kedden és szerdán 7-kor, csütörtökön, pénteken és szombaton 18 órakor (a téli időszakban 17 órakor);
- **minden hónap 13-án** 18 óra – Fatimai engesztelőnap keresztúttal, rózsafüzérrel, szentségimádással, szentmisével és a Lorettói litániával nemzetünk lelki megújulásáért;
- **minden hónap első csütörtökén** – 9 órától a szentmise kezdetéig: szentségimádás a lelki és a testi békéért.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

PÁLOSSZENTKÚT

Kisboldogasszony-templom
www.palosszentkut.hu

- SZENTMISÉK – vasárnap: 10.30; a Magyar Szentek és Boldogok kápolna – vasárnap 8.30, hétköznap: hétfő 15, szombat 17 óra;
- **minden hónap első péntekén** – férfiak gyalogos zarándoklata – indulás 17 óra, Kiskunfélegyháza, Ótemplom. Érkezés kb. 20 óra, pálosszentkúti kegyhely;
- **minden hónap első péntekén** – 20 óra és 5 óra között – engesztelés Magyarorszáért; szentmisével, szentségimádással egybekötött virrasztás;
- **Mária-ünnepeken** – nők gyalogos zarándoklata;
- **májustól októberig** – minden hónap 13-án 8 és 11 óra között fatimai engesztelés.

A pálosszentkúti zarándokház a vírus-helyzettől függően fogad látogatókat. A további részletekről a palosszentkut.hu és facebook.com/Palosszentkut oldalakon, vagy a +36 20 8233 838 telefonon érdeklődhet.

.....

PÉCS

Pálos (Szent Imre) templom

- SZENTMISÉK – vasárnap: 9, 11 és 18 óra, hétköznap: 7.30 és 18 óra;
- **a szentmise előtt** 17.30-kor rózsafüzér;
- **minden hónap utolsó csütörtöke** – 18 óra: SERRA szentmise – a papi és szerzetesi hivatásokért;
- A **Pálos Lelki Központ** programjai a paloskozpont.hu oldalon található.
- A templom mellett **adorációs kápolnát** létesítettünk, amely 7 és 19 óra között szabadon látogatható.

PÉCS

Lyceum-templom

- **Lyceum templom** – a földrengés okozta károk miatt zárva, a szentmisek átmenetileg szünetelnek; az urnatemető kedd délután 14.30 és 17.30 között látogatható.

A Lyceum templom (7621 Pécs, Király u. 44/a.) kriptájában található urnatemetőben 1, 2, 3, és 4 személyes urnafülkék válthatók 25 évre. Érdeklődni munkanapokon 8.00 és 16.00 óra között a 72/515-425-ös telefonszámon lehet.

.....

HARGITAFÜRDŐ

Szent István-templom

- SZENTMISÉK – vasárnap: 9.30-kor; hétköznap: 18 óra
- **minden szentmise előtt** rózsafüzér;

További információ a hargitafürdői rendház életéről: www.taborhegy.ro, illetve a *Hargitafürdői élet* című Facebook-oldalon.

A további programokról és az esetleges változásokról a rend honlapján (palosrend.hu) s a templomok hirdetéseiből értesülhetnek.

*Ó te, az ég meg a csillagok egy-ura, Isten-Atyánk, nézz,
Nézz le, örök hatalom, nyomorult földünkre, szegényre:
Bósz Mars dúl mindenfele, hosszú háboruságok
Pusztítják – megláthatod – itt régóta a népet.
Adj nekünk, jóságos Atyánk, békét valahára,
Múljanak el tőlünk a bajok s a halál riadalma!*

Janus Pannonius: Békéért, fordította: Csorba Győző

*A Tóbitsz Tinelli Tamás által megzenésített költemény megjelent az Asperges me... című
pálos műsor CD-jén 2019-ben. Előadja a Misztrál együttes*

Felelős kiadó: *Puskás Antal* OSPPE tartományfőnök
Kiadó: *Magyar Pálos Rend*
Szerkesztőbizottság: *Kovács Adrienn, Sarbak Gábor,
Sudár Annamária és dr. Szentirmay Tamás*
Gráfika, tipográfia: *Török Máté*
Borítókép: *Jakab-hegy, 2021*
(fotó: *Török Máté*)
ISSN: 2062-1094